

ЗАКОН О ВЈЕШТАЦИМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

("Сл. гласник РС", бр. 16/2005 и 65/2008)

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1

Овим законом се утврђују услови и поступак именовања вјештака који у судском, управном и прекршајном поступку врше послове вјештачења, њихова права и дужности, вршење надзора над радом вјештачења од стране правних лица, као и вођење именика вјештака.

Лице које се сматра вјештаком

Члан 2

У смислу овог закона вјештак је лице које је именовано за обављање послова вјештачења у складу са одредбама овог закона.

Вјештак обавља послове вјештачења самостално или у име стручне установе, правног лица или државног органа регистрованог за послове вјештачења.

Именовање вјештака за обављање послова вјештачења, у складу са овим законом, врши се у оквиру слjedeћих струка и области: вјештаци медицинске струке - судска психијатрија, неурологија, неурохирургија, медицина рада, инфектологија, гастроентерологија, судска медицина, ортопедија и трауматологија, гинекологија и акушерство и стоматологија; графичко-графоскопске области: експертизе свих врста докумената, потписа, штампаних новчаница и дактилоскопије; вјештаци из области балистике и механоскопије, криминалистике, педагошко-психолошке струке, електротехничке, машинске, економске, ветеринарске, шумарске, геолошке, геодетске, аутомобилске, саобраћајне, технолошке и пољопривредне струке, вјештаци за процјену вриједности штете културно-историјског наслеђа, као и вјештаци из области грађевинарства, архитектуре и ентеријера, заштите на раду, противпожарне заштите и заштите животне околине, као и друге уже специјалности наведене у захтјеву за именовање.

II - СТАТУСНА ПИТАЊА ВЈЕШТАКА

Услови за именовање вјештака

Члан 3

За вјештака може бити именовано лице које испуњава слjedeће услове:

- 1) да је држављанин Босне и Херцеговине,
- 2) да је пословно способан,
- 3) да није осуђиван на казну затвора за кривична дјела против уређења и безбједности државе, за кривична дјела против човјечности, међународног права, против службене или друге одговорне дужности или за друго кривично дјело извршено из користољубља или других ниских побуда,
- 4) да има високу стручну спрему и одговарајућа стручна знања и квалификације, те практичне способности и искуства за одређену врсту вјештачења,
- 5) да има најмање пет година радног искуства на пословима у областима које је кандидат навео у захтјеву за именовање,
- 6) да не обавља дјелатности које нису спојиве са пословима вјештака и
- 7) да је лице које се одликује високим моралним квалитетима.

Изузетно, за вјештака се може именовати лице које има средњу или вишу стручну спрему у областима у којима лице са тим образовањем може обављати професионално и стручно вјештачење.

Објављивање јавног позива

Члан 4

Министар правде Републике Српске (у даљем тексту: министар правде) ће објавити јавни позив за именовање вјештака у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Јавни позив ће бити објављен у "Службеном гласнику Републике Српске", у једним дневним новинама које су доступне на подручју цијеле Републике Српске и на њеној страници Министарства правде.

Након првог именовања вјештака, министар правде ће у даљем периоду, зависно од потреба за одређену област вјештака, објавити јавни позив у складу са одредбом става 1. овог члана.

Подношење захтјева за именовање вјештака

Члан 5

Подносилац захтјева, у захтјеву за именовање вјештака, наводи научну област (медицина, финансије и слично), као и ужу специјалност за коју подноси захтјев за именовање.

Уз захтјев за именовање вјештака, подносилац захтјева подноси:

а) исцрпну биографију,

б) докази о испуњавању услова из члана 2. овог закона укључују да кандидат за вјештака мора доставити мишљење одговарајућег државног органа, завода или друге стручне институције за одређене научне области, доказе о учешћу на стручном усавршавању, као и доказ да се вјештак оспособио за специфично вјештачење, а које се обавља само у државним организацијама или агенцијама.

Стручна комисија

Члан 6

Ради утврђивања приједлога листе вјештака, министар правде именује комисију, коју чине два члана из реда водећих стручњака из одређене области и један члан комисије у име Министарства правде Републике Српске.

Чланове Комисије из реда водећих стручњака из одговарајуће области и ужих специјализација, као промјенљиве чланове, именује министар правде са важеће листе вјештака.

За промјенљиве чланове ће се именовати лица која су се доказала као истакнути стручњаци у одређеној области и ужих специјализација и који имају најмање пет година радног искуства на пословима вјештачења.

Чланове Комисије из става 3. овог члана, по њиховом захтјеву, министар правде може именовати за вјештаке без провјере знања, а професионалце који имају ужу специјализацију - супспецијализацију или специјализацију у домену судских специјализација министар правде ће именовати за вјештаке без провјере знања.

Осим доказа из члана 5. Закона, које подноси подносилац захтјева, уколико сматра неопходним, Комисија може прибавити и остале податке и информације, укључујући евиденције судова, мишљења садашњег, односно бившег послодавца о стручности кандидата и слично, да би се утврдило да ли подносилац захтјева испуњава законом предвиђене услове.

Подносилац захтјева сноси трошкове рада Комисије, а одлуку о висини трошкова доноси министар правде.

Квалификационо тестирање кандидата

Члан 7

Комисија спроводи квалификационо тестирање кандидата. Тестирањем се провјерава способност кандидата у складу са критеријумима из члана 9. Закона.

Квалификационо тестирање се спроводи путем теста из одговарајуће области.

Поступак квалификационог тестирања утврђује се посебним правилником, који доноси министар правде.

Разговор са кандидатом

Члан 8

(брисано)

Критеријуми за именовање вјештака

Члан 9

Комисија провјерава да ли је кандидат способан за вршење послова вјештака узимајући у обзир нарочито следеће критеријуме:

- 1) стручно знање и радне резултате;
- 2) доказану стручну способност засновану на досадашњим резултатима у каријери укључујући и учествовање у организованим облицима усавршавања;
- 3) способност доказану кроз објављене научне радове и кроз активности у струковним удружењима;
- 4) радну способност и способност да стручно и јасно образложи дати налаз;
- 5) способност да непристрасно, савјесно, одлучно и одговорно врши послове вјештака;
- 6) понашање ван послова, интегритет и углед.

Именовање вјештака

Члан 10

Вјештака рјешењем именује и разрјешава министар правде, на приједлог Комисије из члана 6. овог закона. Кандидат који није предложен од стране Комисије не може бити именован за вјештака. Вјештак се именује на период од шест година и може бити поново именован. Решење о именовању се доставља вјештаку.

Обавјештење подносиоцу захтјева

Члан 11

Подносиоцу захтјева који не буде именован за вјештака министар правде доноси рјешење у року од 15 дана. Против овог рјешења жалба није допуштена, али се може покренути управни спор код надлежног суда.

Поновно именовање

Члан 12

Након истека периода од шест година вјештаку се продужава мандат за период од наредних шест година, без подношења захтјева за поновно именовање, осим у случају доношења рјешења из члана 27. Закона. Вјештак чији мандат није продужен у смислу става 1. овог члана брише се из именика и са листе вјештака, што се објављује у складу са чланом 15. став 3. овог закона у "Службеном гласнику Републике Српске".

Свечана изјава

Члан 13

Лице које је именовано за вјештака прије почетка вршења дужности даје свечану изјаву пред министром правде.

Текст свечане изјаве гласи: "Изјављујем да ћу дужност вјештака вршити часно и савјесно, по свом најбољем знању и да ћу у раду поступати у складу са законом, другим важећим прописима и правилима струке."

Текст изјаве из става 2. овог члана потписује вјештак, а чува се у Министарству правде.

Листа вјештака

Члан 14

Листа вјештака није обавезујућа за суд или други орган који води поступак, односно друге учеснике у поступку, осим ако је другачије предвиђено правилима поступка.

Садржај и објављивање листа вјештака

Члан 15

Листа вјештака садржи: презиме и име именованог вјештака, његово пребивалиште и адресу, стручни назив звања вјештака, услужни телефонски број, као и област, групу, односно подгрупу вјештачења, укључујући ужу специјализацију за коју је вјештак именован.

Листа вјештака доставља се судовима, тужилаштвима и Адвокатској комори на подручју Републике Српске.

Листа из става 1. овог члана као и све промјене те листе, објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине".

Именик вјештака

Члан 16

Министарство правде води евиденцију о именованим вјештацима у облику књиге под називом: "именик вјештака" (у даљем тексту: именик).

У именик се уносе сљедећи подаци: редни број уписа, презиме, име једног од родитеља и име вјештака, његово пребивалиште, адреса становања и услужни телефонски број, занимање, а ако је вјештак запослен и назив послодавца, као и за коју се област, групу, односно подгрупу, укључујући ужу специјализацију вјештачења, именује за вјештака, број и датум рјешења о именовању, број и податке о датуму рјешења о разрјешењу дужности вјештака, датум и мјесто давања свечане изјаве и напомена.

Уз именик се прилажу рјешења и остали релевантни документи о вјештацима, као и прописани текст свечане изјаве из члана 13. овог закона.

Именик је јавна књига.

Промјена података

Члан 17

Вјештак је дужан о промјени података из члана 16. став 2. овог закона обавијестити Министарство правде одмах, а најкасније у року од осам дана.

Печат

Члан 18

Вјештак има печат округлог облика, пречника 38 милиметара, који се може употребљавати само у вршењу дужности вјештака.

Трошкове израде и набавке печата сноси вјештак.

Текст печата је исписан на једном од језика, латиничним и ћириличним писмима који су у службеној употреби у Републици Српској и садржи: име и презиме вјештака, ознаку "вјештак" са назнаком области, групе, односно подгрупе, укључујући ужу специјализацију вјештачења за коју је вјештак именован и мјесто пребивалишта вјештака.

Отисак печата и својеручни потпис вјештак депонује у Министарству правде.

Надзор над радом вјештака од стране органа који води поступак

Члан 19

Предсједници судова, односно органа који води поступак, прате рад вјештака, о својим запажањима, односно примједбама и изреченим новчаним казнама обавјештавају Министарство правде, те предлажу утврђивање одговорности вјештака у складу са овим законом.

Примједбе на рад вјештака

Члан 20

Странке, односно пуномоћници странака, као и струковна удружења и удружења вјештака, могу поднијети примједбе на рад вјештака. Примједбе се подносе Министарству правде.

Обавјештење Комисије

Члан 21

Уколико, у складу са чланом 27. овог закона, не донесе рјешење о разрјешењу вјештака, министар правде доставља примједбе из чл. 19. и 20. овог закона, Комисији из члана 6. овог закона, ради њиховог разматрања и предлагања, односно изрицања одговарајућих мјера.

Периодична процјена рада вјештака

Члан 22

Комисија из члана 6. овог закона врши периодичну процјену рада вјештака сваке три година и предлаже, односно изриче одговарајуће мјере, о чему обавјештава министра правде.

Прикупљање података

Члан 23

Комисија прибавља податке и информације, укључујући евиденције судова, мишљења удружења вјештака, разговор са вјештаком, разговор са подносиоцем примједби, које сматра неопходним за вршење периодичне процјене рада вјештака, односно разматрање примједби из члана 21. овог закона.

Обавјештавање релевантних институција

Члан 24

Када сматра да је то потребно, министар правде о примљеним примједбама, односно изреченим мјерама обавјештава удружења вјештака, државни орган, завод или другу стручну институцију за одређене научне области.

Мјере

Члан 25

У случајевима када вјештак послове вјештачења обавља нестручно или несавјесно, не поштује рокове који су утврђени за извршење послова вјештачења, без оправданог разлога, као и када не поштује суд или странке, не преузима додијелене му предмете, или када на његов рад има других озбиљних приговора или ако не поступи у складу са чланом 17. овог закона, Комисија из члана 6. овог закона може рјешењем изрећи сљедеће мјере:

- 1) писмена опомена,
- 2) јавна опомена, која се без одлагања објављује у складу са чланом 15. став 3. овог закона,
- 3) новчана казна од 500,00 до 1.500,00 КМ.

Комисија може Министарству правде предложити разрешење вјештака.

Приговор на рјешење о изрицању мјере

Члан 26

Против рјешења о изрицању мјере из члана 25. овог закона може се уложити приговор министру правде, у року од осам дана од дана пријема рјешења.

Приговор из става 1. овог члана не задржава извршење рјешења, а рјешење по приговору је коначно.

Разрешење дужности

Члан 27

Рјешењем министра правде вјештак ће бити разријешен дужности:

- 1) ако сам захтијева да буде разријешен;
- 2) ако буде осуђен на казну затвора за дјело које га чини неподобним за вршење дужности вјештака;
- 3) ако се накнадно утврди да не испуњава услове из члана 3. овог закона;
- 4) ако су повреде вршења послова вјештачења предвиђене чланом 25. став 1. овог закона нарочито озбиљне природе; и
- 5) ако изгуби радну способност за даље вршење дужности вјештака.

У случају из става 1. т. 3. до 5. овог члана рјешење о разрешењу Министарство правде доноси на приједлог Комисије из члана 6. овог закона.

У поступку доношења рјешења о разрешењу вјештаку мора бити омогућено да се изјасни о чињеницама и околностима на којима треба да се заснива рјешење о разрешењу.

Против рјешења о разрешењу није допуштена жалба, али се може покренути управни спор код надлежног суда.

Вјештак који је разријешен дужности брише се из именика и са листе вјештака, што се без одлагања објављује у складу са чланом 15. став 3. овог закона.

Принципи изрицања мјера

Члан 28

Приликом изрицања мјера, нарочито се узимају у обзир сљедеће чињенице:

- 1) тежина учињене повреде вршења послова вјештачења и њене посљедице;
- 2) степен одговорности;
- 3) околности под којима је повреда учињена;
- 4) досадашњи рад и понашање вјештака;
- 5) све друге околности које могу утицати на одлуку о тежини и врсти мјере.

Независност у раду

Члан 29

Вјештак је самосталан и независан у обављању вјештачења и у раду је дужан да се придржава правила струке, закона, других прописа и међународних стандарда.

Тарифа о награди и накнади трошкова за рад вјештака

Члан 30

Тарифа о награди и накнади трошкова за рад вјештака (у даљем тексту: Тарифа) прописује награду за обављено вјештачење и трошкове настале вршењем послова вјештака, као и примјену и ступање на снагу Тарифе.

Тарифу доноси Министарство правде уз претходно прибављено мишљење Министарства финансија. Тарифа се објављује у "Службеном гласнику Републике Српске".

Ако није другачије уговорено, вјештак има право на награду за обављено вјештачење и надокнаду трошкова насталих у вези са вршењем послова вјештака у складу са одредбама Тарифе, осим ако је другачије предвиђено правилима поступка.

Судови и други органи у одлуци о трошковима поступка одређују награду и накнаду за извршене послове вјештачења према одредбама Тарифе која је важила у моменту вршења послова вјештачења, односно у складу са уговореном наградом и накнадом, ако је уговорени износ мањи од онога који је предвиђен Тарифом, осим ако је другачије предвиђено правилима поступка.

У случајевима у којима је суд или други орган који води поступак дужан надокнадити трошкове вјештачења, суд, односно други орган измирује трошкове вјештака у најкраћем могућем року.

Дневник извршених вјештачења

Члан 31

Вјештак је дужан да води евиденцију у облику књиге под називом: "дневник извршених вјештачења" (у даљем тексту: дневник).

У дневник се уносе сљедећи подаци: редни број уписа, број и датум акта суда или другог органа, предузећа и другог правног лица на чији захтјев се врши вјештачење, односно презиме, име и адреса лица које захтијева вјештачење и датум захтјева, као и предмет вјештачења и кратка ознака садржине вјештачења, износ наплаћене накнаде трошкова вјештака, трошкова вјештачења и награде за вјештачење и напомена.

Ангажовање вјештака друге струке

Члан 32

Ако се у поступку вјештачења појави потреба за изузетно сложеним вјештачењима или тимским вјештачењима, а вјештак оцијени да је за утврђивање чињеница неопходно ангажовање вјештака друге струке, дужан је одмах о томе писмено обавијестити онога ко је наредио вјештачење, ради ангажовања вјештака одговарајуће струке.

Придржавање рокова

Члан 33

Вјештак је дужан да се придржава рока који му је утврђен за извршење послова вјештачења.

Ако вјештак из објективних разлога не може завршити вјештачење у утврђеном року, дужан је поднијети органу или суду који је одредио вјештачење одмах, а најкасније десет дана прије истека рока, извјештај о разлозима због којих није у могућности довршити вјештачење, кратки приказ резултата до тада обављених радњи, као и навести рок до којег ће обавити вјештачење, осим ако је другачије предвиђено правилима поступка.

У сложенијим вјештачењима у којима је одређен дужи рок за вјештачење вјештак је дужан поднијети органу који је одредио вјештачење, сваког мјесеца од дана повјереног вјештачења, кратки извјештај о резултатима до тада обављених радњи, осим ако је другачије предвиђено правилима поступка.

Чување службене тајне

Члан 34

Подаци које вјештак сазна приликом вршења дужности вјештака представљају службену тајну.

Податке из става 1. овог члана вјештак може износити само у оквиру вршења дужности вјештака.

Обука за вјештаке

Члан 35

Након именована вјештак је дужан да прати најновија достигнућа из своје области.

Даље стручно усавршавање

Члан 36

Податке о даљем стручном усавршавању и специјализацији вјештак доставља органу који води евиденцију вјештака.

Орган који води евиденцију вјештака дужан је да податке из става 1. овог члана унесе у све релевантне документе и да о свим евентуалним промјенама благовремено обавијести судове и тужилаштва са подручја Републике Српске.

Обавезно осигурање

Члан 37

Вјештаци се обавезно осигуравају од одговорности за штету причињену у току вршења послова вјештачења.

Минимални износ осигурања, врсту осигураних штета и обим ризика који се покрива одређује Министарство правде.

III - ПРАВНА ЛИЦА ЗА ВРШЕЊЕ ПОСЛОВА ВЈЕШТАЧЕЊА

Предузећа и установе за вршење послова вјештачења

Члан 38

Послове вјештачења у једној или више области могу вршити и правна лица (предузећа и установе које су регистроване и за обављање послова вјештачења).

Услови за упис у именик правних лица за вршење послова вјештачења

Члан 39

Рјешење о постојању услова за потребе вјештачења услова из члана 38. овог закона доноси министар правде, а на захтјев правног лица.

Правна лица се уписују у именик правних лица за вршење послова вјештачења који води Министарство правде.

Именик правних лица за вршење послова вјештачења

Члан 40

У именик правних лица се уносе сљедећи подаци: редни број уписа, назив и сједиште, број телефона, област, група, односно подгрупа, укључујући ужу специјализацију вјештачења, као и имена стручних лица којима правно лице располаже за одређену област вјештачења, број и датум рјешења о испуњавању услова за упис у именик правних лица, број и датум рјешења о упису у судски регистар и број и датум рјешења о престанку испуњавања услова за упис у именик правних лица.

Извод из именика правних лица, у облику списка правних лица за вршење послова вјештачења уписаних у именик правних лица (у даљем тексту: списак правних лица), објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Списак правних лица садржи: назив и сједиште правног лица за вршење послова вјештачења, број телефона, ешаП и област, групу, односно подгрупу, укључујући ужу специјализацију вјештачења.

Промјена података

Члан 41

Правно лице за вршење послова вјештачења које је уписано у именик правних лица дужно је да о промјени података из члана 40. став 1. овог закона обавијести Министарство правде.

Рјешење о престанку испуњавања услова за упис у именик правних лица

Члан 42

Ако утврди да је правно лице које је уписано у именик правних лица престало испуњавати услове за упис у именик правних лица, Министарство правде доноси рјешење о престанку испуњавања услова за упис, а то правно лице, без одлагања, брише из именика правних лица и са списка правних лица за вршење послова вјештачења.

Против рјешења из става 1. овог члана жалба није дозвољена, али се може покренути управни спор код надлежног суда.

Дужност вршења послова вјештачења

Члан 43

Правно лице за вршење послова вјештачења из члана 38. овог закона које је уписано у именик правних лица за вршење послова вјештачења дужно је извршити вјештачење које му повјери суд или други орган који води поступак ако предмет вјештачења спада у његову дјелатност.

Поред правних лица уписаних у именик вјештака и други вјештаци уписани у именик вјештака су дужни извршити вјештачење које им повјери суд или други орган који води поступак, ако предмет вјештачења спада у њихову дјелатност.

IV - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Неоправдано одбијање вршења послова вјештачења

Члан 44

Новчаном казном од 2.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај правна лица из члана 38. овог закона ако неоправдано одбију вјештачење, осим ако је другачије предвиђено правилима поступка.

Одговорно лице у правном лицу из члана 38. овог закона казниће се за прекршај из става 1. овог члана новчаном казном од 200 КМ до 1.000 КМ, осим ако је другачије предвиђено правилима поступка.

V - ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Вршење послова вјештачења

Члан 45

Послове вјештачења у Републици Српској могу вршити вјештаци са територије цијеле Босне и Херцеговине.

Изузетно, уколико у Босни и Херцеговини нема вјештака одговарајуће струке или постоје други правни или стварни разлози због којих вјештаци из Босне и Херцеговине не могу вршити послове вјештачења у конкретном предмету, послове вјештачења у Републици Српској може, у појединачним случајевима, вршити и вјештак из друге државе који по закону те државе испуњава услове за вршење послова вјештачења.

Рад Комисије

Члан 46

Чланови Комисије из члана 6. овог закона већином гласова усвајају Пословник о раду, који уређује унутрашње функционисање Комисије, а нарочито поближе уређује поступак избора и именовања вјештака, вршење периодичне процјене рада вјештака, предлагање и изрицање мјера, вођење евиденције и друга питања везана за рад комисије. Пословник о раду је јавни документ и објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Административне послове Комисије врши Министарство правде.

VI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Именовање вјештака по одредбама овог закона

Члан 47

Именовање вјештака ће се извршити у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Вјештаци постављени по досадашњим прописима настављају са обављањем дужности до именовања вјештака по одредбама овог закона, односно до завршетка већ започетог вјештачења.

Примјена одредаба овог закона

Члан 48

Одредбе чл. 29. и 30, чл. 32. до 34. и члана 44. овог закона на одговарајући начин се примјењују и на вјештаке из члана 38. Закона, те на вјештаке који нису обухваћени чланом 2. овог закона.

Правилник о квалификационом тестирању

Члан 49

Правилник из члана 7. став 2. Закона министар правде је дужан да донесе у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Престанак важења досадашњих прописа

Члан 50

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о условима за обављање послова вјештачења ("Службени гласник Републике Српске", број 12/94).

Ступање на снагу

Члан 51

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".